

**Onderweg naar de Wet collectieve
warmtevoorziening Wetgeving,
knelpunten en aanpak**

Prof.mr. Marjolein Dieperink
21 september 2022

Opbouw

- I. Wat regelt de Wet collectieve warmtevoorziening (WCW / Warmtewet 2)?
- II. Stand van zaken? > Stelling I
- III. Wetsvoorstel op hoofdlijnen > Stelling II
- IV. Wachten of doorgaan? > Stelling III

Wat regelt de WCW?

3 opties voor ruimteverwarming (en koeling)

1. All electric

- Uitfaseren gasnet
- Verzwaren elektriciteitsnet (kosten netbeheerder)
- Aanschaf warmtepomp en isolatie (kosten gebouweigenaar)

2. Hernieuwbaar gas / groen gas

- Behoud en eventuele aanpassing gasinfrastructuur
- Productie van hernieuwbaar gas (groen gas, waterstof)
- Isolatie en evt. warmtepomp (kosten gebouweigenaar)
- Eventueel verzwaren elektriciteitsnet (bij toepassing hybride warmtepomp)

3. Warmtenet

-
- Aanleg warmtenet
 - Uitfaseren gasnet
 - Isolatie (kosten gebouweigenaar)

Context WCW

Waarom warmtenetproject complex?

- Verschillende stakeholders en eigen belangen; publiek en privaat
 - > Gemeente
 - > Warmtebedrijf
 - > Ontwikkelaars
 - > Vastgoedeigenaren (corporaties)
 - > Afnemers (o.a. consumenten)
 - > Warmteproducenten
 - > Overig / project-specifiek: publieke netbeheerder, industrie met restwarmte, etc.
- Laagste maatschappelijke kosten \neq laagste kosten individu
- Lange levensduur > lange termijn samenwerking
- Onzekerheden > onevenwichtige risicoverdeling
- ...

Stand van zaken - september 2022

Katrijn de Ronde • Energieia

11 jan 22

NIEUWS

Warmtewet laat nog minstens een jaar op zich wachten

Het wachten op de nieuwe Warmtewet is nog niet voorbij. De ambtenaren van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat verwachten dat die pas in 2023 naar de Tweede Kamer gestuurd kan worden. Dat blijkt uit het introductiedocument voor de nieuwe bewindspersoon.

Katrijn de Ronde • Energieia

11 feb 22

NIEUWS

Jetten wil Warmtewet dit jaar nog naar Tweede Kamer sturen

Voor eind 2022 wil minister Rob Jetten (Klimaat en Energie, D66) het wetsvoorstel voor de nieuwe Warmtewet naar de Tweede Kamer sturen. In dat wetsvoorstel wordt ook de ont koppeling van het warmtetarief en de gasprijs geregeld. Dat schrijft de minister in antwoord op vragen van Tweede Kamerleden.

NOS NIEUWS • BINNENLAND • MA 4 APRIL, 17:01

IPCC: sneller en grootschaliger actie nodig, anders raken klimaatdoelen uit zicht

β0 196

Duurzame ontwikkeling en beleid

Nr. 795

Brief van de minister voor Klimaat en Energie

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 juli 2022

- Het wetsvoorstel bied ik dit najaar aan de Raad van State aan en in mei 2023 aan de Tweede Kamer;
- De geplande inwerkingtreding van de wet zal een half jaar later zijn: 1 juli 2024 in plaats van 1 januari 2024;

Stand van zaken – Kamerbrief 15 juli 2022

- “In aanvulling op de al voorziene regulering in de Wcw, kijk ik naar de borging van publieke deelname in collectieve warmtesystemen, meer in het bijzonder deelname van publieke partijen in de warmte-infrastructuur.”
- “De gemeenten wilden namelijk bij de aanwijzing van een warmtebedrijf vooraf een voorkeur kunnen uitspreken voor een bepaald type warmtebedrijf: publiek, privaat of een samenwerkingsvorm.”
- “Ik vind het daarbij essentieel dat de vormgeving van de Wcw niet gaat leiden tot vertraging van de energie- en warmtetransitie.”
- “Meer specifiek gaat het daarbij om de benodigde publieke uitvoeringscapaciteit en het benodigde publieke investeringskapitaal.”

Stelling I

Het warmtenet (de infrastructuur) moet publiek worden

Wetsvoorstel op hoofdlijnen

Bron: www.internetconsultatie.nl/warmtewet2 (juni 2020)

- a) Stelsel marktordening
- b) Processtappen tot het investeringsbesluit
- c) Aanwijzing en taken warmtebedrijf
- d) Eigendomsrecht + overgangsrecht

Marktordening

- Exclusief recht:
 - Aanleg + levering alleen met aanwijzing
 - geen 'cherry picking' ...
- Gemeentelijke regierol: kavel + aanwijzing warmtebedrijf
- Aanwijzing > integrale ketenverantwoordelijkheid
- Publiek, privaat of publiekprivaat (zie Kamerbrief 15 juli jl.)
- Economische eigendom net
- Aansluitplicht + aansluitrecht en opt out

Besluitvorming > investeringsbesluit (I)

- B&W: Transitievisie Warmte (Programma i.d.z.v. Ow)
- Gemeente: participatie
- B&W: vaststelling warmtekavel
- > GS: opdracht tot wijzigen omvang
- B&W: aanwijzing warmtebedrijf
- Warmtebedrijf: uitwerking kavelplan > instemming B&W
- B&W (met input van warmtebedrijf): opt-out grootverbruikers

Besluitvorming > investeringsbesluit (II)

Ontwikkelp proces:

- B&W: uitvoeringsplan (= programma)
- Raad: Omgevingsplan
- B&W (met input van warmtebedrijf): opt-out kleinverbruikers
- Warmtebedrijf:
 - investeringsplan (toetsing ACM) > periodiek herhalen
 - investeringsbesluit
- Warmtebedrijf: aanleg en exploitatie

Aanwijzing warmtebedrijf

- Aanwijzingsprocedure' in Warmtewet 2
 - Publiekrechtelijke verankering in Warmtewet 2
 - Verboden zonder aanwijzing warmtebedrijf te zijn
 - 'Transparante en non-discriminatoire' procedure
 - Van privaatrecht naar bestuursrecht
 - Aanwijzing vindt plaats na vaststellen warmtekavel, vóór uitvoeringsplan en omgevingsplan
 - 'vergelijkende toets' met voorgeschreven rangschikkingscriteria
 - a) Duurzaamheid; b) Kostenefficiëntie; c) Leveringszekerheid; d) Participatie;
 - e)Uitvoerbaarheid kavelplan
 - 20 tot 30 jaar

Taken aangewezen warmtebedrijf

Indien in een omgevingsplan als keuze voor warmtenet, heeft warmtekavelbedrijf als taken (art. 2.8):

- a. aanleg, beheer en onderhoud collectieve warmtevoorziening
- b. transport en levering
- c. realiseren leveringsaansluiting (tenzij)
- d. borgen leveringszekerheid
- e. beschermen van collectief warmtesysteem tegen digitale criminaliteit
- f. afsluiten
- g. gegevens verstrekken t.b.v. efficiënt gebruik
- h. beheer en onderhoud meetinrichting en afleverset
- i. borgen de veiligheid en duurzaamheid
- j. verzorgen afleverset
- k. verzorgen warmte(verdeel)meter

Stelling II

De warmteketen moet bij één bedrijf kunnen blijven (productie, transport en levering)

Dus: geen verplichte splitsing tussen net en levering

Overgangsrecht

Wetsvoorstel 2020:

- => Feitelijk aanwezig
- => Concessie o.i.d. vóór WCW
 - max 30 jaar
 - Verplichtingen > Warmtewet 2 prevaleert
 - ‘Ontneming’ economische eigendom

Maar:

- Hoe omgaan met urgentie? Investeringszekerheid?
- Hoe omgaan met warmtebedrijven op faciliterende basis?
- Aanvulling: wellicht overgangsperiode?

Onderweg naar de WCW: wachten of doorgaan?

- *Wetsvoorstel WCW* > nog onzekerheden, o.a.:
 - Wat moet publiek? Wat mag privaat?
 - Verplicht aardgas afsluiten? (Wetsvoorstel Wgiw)
 - Tarieven > ontkoppeling van gasprijs
 - Omgevingswet
- Maatschappelijk urgent:
 - Klimaatdoelstellingen 2030/2050
 - Woningtekort en betaalbaarheid
- Rijksoverheid erkent belang van nieuwe (uitbreidings)projecten tot WCW!
 - Overgangsrecht moet zorgen voor aantrekkelijk investeringsklimaat tot WCW
 - Maar: in ontwikkeling zijnde projecten? Ook onder overgangsrecht?

Stelling III

We kunnen niet eerder starten met aardgasvrije wijken totdat de nieuwe Warmtewet van kracht is

Wat zijn de publieke belangen?

- Leveringszekerheid : Wie is eigenaar van het warmtenet? Wat gebeurt er bij een faillissement? Zekerheden vooraf?
- Duurzaamheid : Welke bronnen (lokaal / regionaal)? Hoe lang? Van wie? Monopolypositie bron?
- Betaalbaarheid : Gebaseerd op kostenstructuur? Wie draagt welke kosten (in pandig <> net; warmtebedrijf <> gebouweigenaar/corporatie)?
- Snelheid / timing : Klimaatdoelstellingen? Uitroltempo nieuwbouw (risico ontwikkelaar of warmtebedrijf)?
- Transparantie? : Uitleg van tarieven? Transparant proces (aanbesteding?) om te komen tot warmtebedrijf?
- Keuzevrijheid? : Open netten (meerdere bronnen en leveranciers)? Impact op betaalbaarheid?
- Investeringszekerheid : Timing investeringen? Volloopriscio? Bronrisico? Eigenaarschap; economische of juridische eigendom? Samenwerking energiecoöperatie? Toekomstige verplichtingen WCW? Tariefdifferentiatie en korting i.r.t. toekomstig wetgeving tarifiering?
- EN?